

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА МЕЖАМИ ДОГОВОРУ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
цивільного права
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Зобов'язання за межами договору
Викладач (-і)	Олійник Оксана Степанівна, кандидат юридичних наук, доцент, заступник директора навчально-наукового юридичного інституту Гришко Уляна Петрівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права
Контактний телефон викладача	Олійник Оксана Степанівна (0342) 596130, 0661563610
Е-mail викладача	Олійник Оксана Степанівна oksana.oliinyk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та інші.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами вищої освіти, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/informatsiia-shchodo-navchalnoho-protsesu/ Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту, зокрема, щодо погодження планів та змісту індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є приватноправові відносини, що виникають з підстав, не передбачених договором. Сьогодні в Україні активно розвиваються і діють інститути недоговорної відповідальності та недоговорних відносин. Це пояснюється розвитком рекламних відносин, Інтернет-послуг, великою кількістю засобів масової інформації, широким використанням джерел підвищеної небезпеки та іншими обставинами. Недоговірні зобов'язання та недоговорна відповідальність мають велике значення для розвитку цивільно-правової науки в Україні. Часто виникають відносини, які в договірному порядку врегулювати неможливо. Тому виникає необхідність застосування інституту недоговорних зобов'язань та недоговорної відповідальності. Забезпечення права на відшкодування шкоди відображає загальну тенденцію посилення захисту прав приватної особи, яка має місце в Україні в останні десятиліття. Адже після здобуття незалежності Україна почала розбудову демократичної, правової, соціальної держави, формування громадянського суспільства, в центрі уваги якого знаходяться людина, захист її цивільних прав та інтересів, всебічне забезпечення прав і свобод людини проголошене найвищою соціальною цінністю, що прямо закріплено у Конституції України. Тому правового регулювання на рівні Цивільного кодексу знайшли такі види недоговорних зобов'язань як публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу, ведення справ в інтересах іншої особи без її доручення, створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. А цивільно-правові зобов'язання, які виникають із заподіяння шкоди, безпідставного збагачення, оголошення конкурсу набули нового, розширеного змісту.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення про недоговорні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх правочинів. 	

2. Деліктні зобов'язання в цивільному праві України.

Основними джерелами навчальної дисципліни виступають Цивільний кодекс України, спеціальні законодавчі акти, спрямовані на врегулювання відносин, що виникають з підстав, відмінних від договору.

Вивчення навчальної дисципліни «Зобов'язання за межами договору» сприятиме формуванню у здобувачів вищої освіти знань про основні положення діючого законодавства про недоговірні зобов'язання, способи захисту прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб; основні проблемні питання теорії, практики та законотворчості в частині недоговірних відносин та можливі шляхи їх вирішення, тенденції розвитку законодавства України та наукової доктрини з питань

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Зобов'язання за межами договору» є формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань про загальнотеоретичні засади правового регулювання не договірних відносин, встановлення та дослідження умов, специфіки окремих видів недоговірних зобов'язань; аналіз умов, підстав та видів недоговірної відповідальності, відпрацювання навичок застосування норм, що регламентують ці відносини.

Основними цілями вивчення навчальної дисципліни «Зобов'язання за межами договору» є освоєння здобувачами вищої освіти положень чинного цивільного законодавства про недоговірні зобов'язання, систему зобов'язань із відшкодування шкоди; способи захисту прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб; основні проблемні питання теорії, практики та законотворчості в частині недоговірних відносин та можливі шляхи їх вирішення, тенденції розвитку законодавства України та наукової доктрини з питань відшкодування шкоди.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел цивільного права та результатів наукових досліджень приватноправових відносин.

Здатність застосовувати знання положень цивільного права про недоговірні зобов'язання у практичних ситуаціях.

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), загальновизнаних принципів цивільного права добросовісності, розумності та справедливості.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку цивільного права, його місця у загальній системі знань про суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові компетентності:

Здатність застосовувати знання з основ цивільного права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

Здатність застосовувати правові принципи та доктрини, сформульовані в цивільному праві в частині правового регулювання недоговірних відносин.

Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин у розвитку основних інститутів цивільного права.

Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ, застосування набутих знань у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел цивільного права, включаючи наукову та професійну літературу, використовувати сучасні методи дослідження.

Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи на основі цінностей, ідей, положень зобов'язального права.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів з врахування досвіду зобов'язального права та його значення для розвитку сучасного цивільного права України.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	40
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
7	081 Право	4	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/л заняття	сам. роб.

Модуль I.

Загальні положення про недоговірні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх правочинів.

Тема № 1. Загальні положення про недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: поняття, види, особливості правового регулювання. Ретроспектива недоговірних зобов'язань в цивільному праві України.	2	4	10
Тема № 2. Правова характеристика публічної обіцянки винагороди. Публічний конкурс.	2	4	10
Тема № 3. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.	2	2	10
Тема № 4. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.	2	2	10
Тема № 5. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.	2	2	10

Модуль II. Деліктні зобов'язання в цивільному праві України.

Тема № 6. Засади відповідальності за шкоду в цивільному праві України. Право на запобігання завданню шкоди.	2	6	10
Тема № 7. Новели Цивільного кодексу України про відшкодування шкоди.	2	4	10
Тема № 8. Відповідальність безвідносно до вини: поняття, підстави відшкодування заподіяної шкоди, система зобов'язань	2	6	10
Тема № 9. Відповідальність за шкоду, завдану іншою особою	2	2	10
Тема № 10. Відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю	2	4	10
Тема № 11. Правове регулювання зобов'язань, що виникають у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави.	-	2	10
Тема № 12. Правове регулювання недоговірних зобов'язань в іноземному законодавстві: порівняльно-правовий аспект.	-	2	10
ЗАГ.:	20	40	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27.06.2024) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p>		
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма здобувачами вищої освіти однієї письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп.3.1.3.2 МРПОУ) – кафедри цивільного права.</p> <p>Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює два змістових модулі. На контрольну роботу виносяться 2 описових питання, які оцінюються в 10 балів кожне, 4 визначення, які оцінюються по 2 бали кожне, 8 тестових запитань, які оцінюються по 2 бали, задача, яка оцінюється у 6 балів. Максимальний бал за контрольну роботу складає 50 (пп. 2.6.1</p>		

	<p>МРПОУ).</p> <p>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) здобувачі освіти можуть виконувати індивідуальні завдання. Перелік та форма індивідуальних завдань розробляється керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри.</p> <p>Види, пояснення до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань розміщені на сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/</p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/ та на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/</p> <p>Система оцінювання семінарських занять навчальної дисципліни, яка завершується семестровим контролем у формі заліку, визначена пп. 2.6.1-2.6.2 МРПОУ. Максимальна кількість балів за семінарські заняття становить 45.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю, визначаються МРПОУ. Здобувачу вищої освіти виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп 3.2.2 МРПОУ).</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3.МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу (5 балів) та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ).</p> <p>Підсумковий бал становить максимальнo 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами обов'язкових видів письмових робіт (обов'язкова письмова контрольна робота) та додаткових декількох видів письмових робіт (тестові завдання за питаннями, винесеними на самостійне опрацювання; письмові експрес-опитування на семінарських заняттях, письмові індивідуальні завдання, наукові роботи (за вибором студента).

Зміст питань, форма, структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових та додаткових письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ).

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Отраднова О.О. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2009. 240 с.

2. Отраднова О. О. Проблеми вдосконалення механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань: монографія. К., Юрінком Інтер. 2014. 328 с.

3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця; наук. ред. М.М. Хоменко. Київ: Юрінком Інтер, 2019. Т. 1 / Н. С. Кузнецова та ін. – 6-ге вид., перероб. і допов. 2019. 747 с.

4. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н.С.Кузнецової. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 690 с.

5. «Оновлення цивільного кодексу України: формування підходів»: колективна монографія. За ред. проф. Довгерта А.С. і проф. Харитонова Є.О. Одеса. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 674 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Олійник О.С. Зобов'язання за межами договору: Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів 4-го курсу денної форми навчання (спеціальність 081 «Право», галузь знань 08 «Право»). Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут КНУВС.

2. Олійник О.С. Зобов'язання за межами договору: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів 4-го курсу денної форми навчання (спеціальність 081 «Право», галузь знань 08 «Право»). Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут КНУВС.

<https://kcp.pnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/>

Викладач
к.ю.н., доцент Оксана ОЛІЙНИК